

Wijkaanpak

Valkenburg
Plan van aanpak

VOORWOORD

De buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid en de Hekerbeek verschillen in karakter, schaal en geschiedenis, maar delen ook herkenbare maatschappelijke opgaven. In deze buurten zien we hoe sociaaleconomische kwetsbaarheid, druk op gezondheid en welzijn, ervaren onveiligheid en een afnemende sociale samenhang elkaar kunnen versterken. Tegelijkertijd zien we betrokken inwoners die laten zien hoeveel kracht er in de buurten zelf aanwezig is. De kracht van de buurten is dan ook de energie van Valkenburg – en juist die energie is onmisbaar om de opgaven waar we voor staan het hoofd te bieden.

In Broekhem Noord stapelen vraagstukken zich zichtbaar op. Relatief veel inwoners leven rond het sociaal minimum, ervaren gezondheidsproblemen of voelen zich onveilig in hun leefomgeving. De sociale samenhang staat onder druk, mede door veranderingen in de bevolkingssamenstelling en het verdwijnen van ontmoetingsplekken. In Broekhem Zuid zien we een ander beeld: een buurt met voorzieningen en een overwegend positieve waardering van de woonomgeving, maar waar drukte, verkeersveiligheid, een gevoel van onveiligheid en toenemende individualisering zorgen baren. In de Hekerbeek is de schaal kleiner en het dorpse karakter nog voelbaar, maar ook hier spelen zorgen rondom inkomen, gezondheid, eenzaamheid en het ontbreken van voorzieningen voor ontmoeting.

Wat deze buurten verbindt, is dat inwoners hun dagelijks leven niet ervaren langs beleidsdomeinen. Gezondheid hangt samen met wonen, veiligheid met sociale samenhang en inkomen met kansen voor kinderen. Hoofdstuk 3 laat zien dat cijfers en data deze samenhang bevestigen, maar ook dat zij slechts een deel van het verhaal vertellen. Minstens zo belangrijk zijn de ervaringen van inwoners zelf: hun gevoel van veiligheid, hun zorgen over gezondheid en bestaanszekerheid, en hun behoefte aan ontmoeting, vertrouwen en perspectief.

Met de wijkaanpak kiezen we daarom bewust voor een integrale benadering, waarin we werken vanuit de leefwereld van inwoners en samen met maatschappelijke partners. Dit vraagt om een andere manier van werken: minder verkokerd, meer samenhangend en met ruimte om te leren. Het opbouwen van een wijkaanpak vergt een lange adem. Verandering ontstaat niet in korte projecten, maar door langdurige betrokkenheid, zichtbaarheid in de buurten en het stap voor stap opbouwen van vertrouwen.

Inwoners spelen hierin een centrale rol. Zij zijn geen toeschouwers, maar mede-vormgevers van de toekomst van hun buurt. De gesprekken, bijeenkomsten en initiatieven die zijn beschreven in dit plan laten zien dat er bereidheid en energie is om samen aan oplossingen te werken, maar dat we ook nog stappen moeten zetten om die te concretiseren met onze maatschappelijke partners. Die kracht willen we versterken en verbinden aan de inzet van gemeente en partners.

Dit plan van aanpak markeert daarom een belangrijk begin. Het biedt richting aan hoe we samen willen werken aan buurten waar mensen zich veilig voelen, gezond kunnen leven en elkaar ontmoeten. Niet door vóór inwoners te denken, maar door mét hen te bouwen aan een sterke en veerkrachtige toekomst voor Valkenburg aan de Geul.

De komende tijd werken we op basis van dit plan van aanpak verder aan het vormgeven van onze wijkaanpak in Valkenburg en de veerkracht van onze buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid en de Hekerbeek en nodigen iedereen uit om met ons mee te bouwen.

LEESWIJZER

Dit plan van aanpak geeft een beeld hoe we aan de slag willen met de wijkaanpak Valkenburg om onze buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid, de Hekerbeek en industrieterrein de Valkenberg te versterken.

In hoofdstuk 1 beschrijven we de Valkenburgse integrale wijkaanpak en welke fases deze aanpak kent.

Dit plan van aanpak is het concrete resultaat van fase 1: opstarten.

In hoofdstuk 2 beschrijven we de route die we tot nu toe hebben afgelegd om te komen tot het concrete resultaat: het plan van aanpak in fase 1.

In hoofdstuk 3 omschrijven we de resultaten uit de diverse data en participatie bijeenkomsten per buurt.

In hoofdstuk 4 beschrijven we de vier belangrijkste kernwaarden voor onze wijkaanpak.

In hoofdstuk 5 staan we stil bij onze gezamenlijke hoofdambitie.

In hoofdstuk 6 omschrijven we de belangrijkste maatschappelijke meerwaarde, doelen en geven we voorbeelden van concrete projecten en resultaten binnen de 6 leefdomeinen van de wijkaanpak die we richting het uitvoeringsprogramma 2027-2030 verder willen uitwerken.

In hoofdstuk 7 beschrijven we de volgende stap die we zetten in fase 2

In hoofdstuk 8 tot en met 10 beschrijven we wat er nodig is om fase 2: ontwerpen te realiseren , wat we in 2026 gaan oppakken en met welke organisatie en financiële middelen we dat willen doen.

HOOFDSTUK 1 ONZE WIJKAANPAK

De wijkaanpak Valkenburg vraagt om een andere manier van werken dan uitsluitend sectoraal of projectmatig kijken naar de buurten en inwoners in Valkenburg aan de Geul. Het is een langjarige investering in de samenwerking tussen gemeente, inwoners en maatschappelijke partners. Voor een integrale wijkaanpak is een breed gedragen gevoel van urgentie nodig. Meestal komt dat voort uit een acute situatie of een incident, maar het kan ook preventief worden ingezet om te voorkomen dat er incidenten optreden. In de gemeente Valkenburg aan de Geul is sprake van een preventieve integrale wijkaanpak, waarbij we op basis van data, gesprekken met maatschappelijke partners en inwoners signalen hebben gekregen dat er een opeenstapeling van vraagstukken zich afspeelt in het gebied: Broekhem- Noord, Broekhem- Zuid, de Hekerbeek en industrieterrein de Valkenberg. Met deze wijkaanpak willen we een stagnatie of verergering van de opgaven voorkomen.

Om de wijkaanpak van de gemeente Valkenburg aan de Geul verder uit te bouwen, werken we op basis van het procesmodel van Wijkwijzer. Hierin worden de 4 fases omschreven:

Fase 0: Oriënteren

Elke wijkaanpak start met oriënteren en verkennen. De eerste stap is zicht krijgen op de actuele urgentie. Wat is er precies aan de hand? Herkennen bewoners en alle relevante partijen de probleemdefinitie?

Fase 1: Opstarten

In de opstartfase wordt het fundament gelegd voor een slagvaardige, langjarige wijkaanpak. Dit vereist een vertaalslag van de analyse naar breed gedragen zienswijze op de belangrijkste doelen en ambities voor de wijk. En het formeren van een lokale coalitie, op strategisch en bestuurlijk niveau.

Fase 2: Ontwerpfase

In de ontwerpfase ontwikkelen betrokken partijen met elkaar een passende aanpak op basis van de opgaven in het gebied en de ambities en mogelijkheden van partijen. Deze fase omvat niet alleen het opstellen van een uitvoeringsprogramma, zodat partijen uit de startblokken kunnen komen, maar ook het ontwikkelen van een organisatie-, participatie- en monitoringsstructuur.

Wat is een integrale wijkaanpak?

Rond de begrippen wijkaanpak en wijkgericht werken treedt geregeld spraakverwarring op. Hoewel ze vaak door elkaar worden gebruikt, zijn het zeker geen synoniemen.

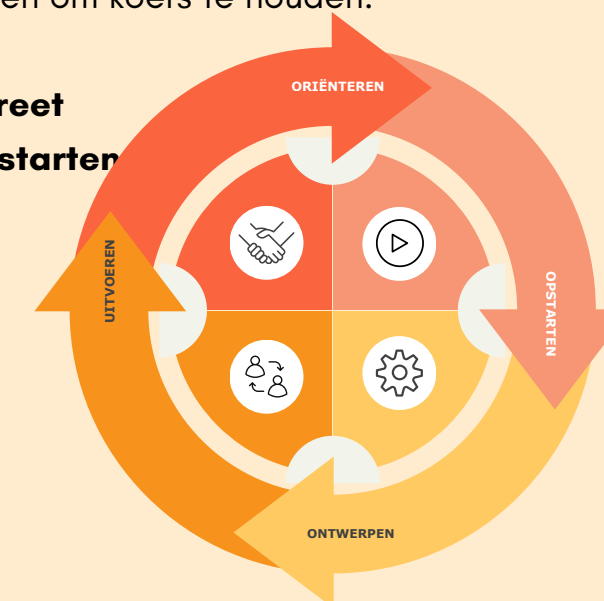
Een integrale wijkaanpak is een langjarige, tijdelijke, samenhangende inzet van maatregelen en interventies met als doel de leefsituatie te verbeteren van bewoners in een gebied (wijk, stadsdeel of cluster van buurten) waar sprake is van een opeenstapeling van opgaven.

Een integrale en gebiedsgerichte wijkaanpak bekijken we vanuit de leefwereld van inwoners die de opgaven zoals de reconstructie van een straat, het bouwen van woningen of het verbeteren van de gezondheid in Valkenburg aan de Geul niet zien als losse gemeentelijke domeinen, maar samenhangende opgaven die hun leven raken.

Fase 3: Uitvoeringsfase

In deze fase gaan projecten echt van start. In de uitvoering gaat het erom tegelijkertijd 'de goede dingen te doen' en die dingen 'goed te doen'. Omdat de praktijk weerbarstig is, er sprake kan zijn van onverwachte ontwikkelingen, voortschrijdend inzicht of veranderende omstandigheden, is een lerende aanpak nodig. Monitoring kan helpen om koers te houden.

Dit plan van aanpak is een concreet resultaat van de eerste fase: opstarten

HOOFDSTUK 2 ONZE ROUTE TOT NU TOE

Bij de begroting in 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met een integrale wijkaanpak op het gebied van sociaal, veilig en fysiek in de buurt Broekhem Noord, gelegen in de CBS wijk 00 Valkenburg[1]. Een integrale wijkaanpak is nieuw voor de gemeente Valkenburg aan de Geul wat ervoor zorgt dat zowel intern als extern de wijkaanpak ook experimenteel is en nog geen uitgestippelde routekaart beschikbaar heeft. Het vraagt om een wendbare en lerende aanpak. Die groots denkt, maar klein begint en concrete resultaten laat zien om het vertrouwen van inwoners en maatschappelijk partners te creëren.

Fase 0: oriënteren

In **juni 2025** is een kwartiermaker aan de slag gegaan met het analyseren van diverse wijkaanpakken in Nederland. Daarbij is ook gekeken naar aanpakken dichterbij huis zoals de aanpak in Valisveld in Vaals, Ketrade Oost en Heerlen Noord. Op basis van het procesmodel voor integrale wijkaanpak zoals Wijkwijzer[2] die heeft opgesteld is een proces geschetst hoe we samen met inwoners en partners kunnen komen tot een integrale wijkaanpak in Valkenburg aan de Geul.

In **juli en augustus 2025** zijn we gestart met de eerste data analyse van Broekhem Noord, waarbij ook de omliggende buurten zijn geanalyseerd. Ook hebben we met de interne organisatie, partners en inwoners in Broekhem Noord gesproken om een eerste beeld te krijgen. Uit deze analyse en gesprekken met partners zijn niet alleen opgaven in Broekhem Noord geduid, maar ook in Broekhem Zuid en de Hekerbeek en zijn mogelijke kansen gesignaleerd voor het betrekken van het industrieterrein de Valkenberg. De drie woonbuurten laten op het gebied van werk- en inkomen, sociale samenhang en cohesie, gezondheid en veiligheid zien dat de opgaven samenhangend in dit gebied het grootst zijn. Dat betekent niet dat in andere buurten niks speelt of dat de gemeente Valkenburg aan de Geul daar haar ogen voor sluit. We kiezen er echter wel voor om in deze drie woonbuurten vanuit die integraliteit te werken aan vervolgstappen.

In **september 2025** hebben we de onderzoeksscope uitgebreid naar de omliggende buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid, de Hekerbeek en industrieterrein de Valkenburg omdat we ook in deze buurten cijfermatig opgaven zagen op het gebied van sociaal, veilig en fysiek. Dit heeft geleid tot een eerste opgaven analyse en een projectopdracht voor fase 1: opstarten. Cijfers zijn belangrijk maar vertellen nooit het hele verhaal over onze buurten; minstens zo waardevol zijn de expert- en ervaringskennis van bewoners en wijkprofessionals. Daarom hebben we ook met wijkprofessionals gesproken over de opgaven tijdens het groot sociaal team.

Fase 1: opstarten

In **oktober 2025** hebben we onze inwoners met een postkaart en een brief uitgenodigd voor gesprekken en in **november 2025** hebben we middels 9 bijeenkomsten en een vragenlijst kennis gemaakt met onze inwoners en maatschappelijke partners en bijeenkomsten georganiseerd om onze data te verdiepen. In **bijlage 1** zijn de resultaten van de inwonersbijeenkomsten terug te vinden. Met onze maatschappelijke partners hebben we op uitvoeringsniveau gesproken over de opgaven en de kansen die zij zien.

December 2025 - april 2025 hebben we gebruikt om onze data en wat we hebben opgehaald tijdens de gesprekken met inwoners, te verwerken door gesprekken te voeren met maatschappelijke partners over doelen en concrete projecten die zouden kunnen passen bij de wijkaanpak.

Dit plan van aanpak is de doorvertaling van die data en gesprekken en schets concreet onze ambitie, doelstellingen en mogelijke projecten die we verder kunnen uitwerken in fase 2: ontwerpen.

Samen met onze inwoners werken aan de opgaven vraagt om een lange adem, waarbij we relaties moeten opbouwen met onze inwoners en ook onze partners. We hebben dan ook nog lang niet iedereen kunnen bereiken, maar hebben wel met inwoners een eerste stap gezet en energie gevonden om samen te bouwen aan de toekomst van de buurten. Op de volgende pagina's geven we een beschrijving van de bijeenkomsten met onze inwoners.

[1] In de StatLinepublicaties 'Kerncijfers wijken en buurten (KWB)' van het Centraal Bureau van de Statistiek zijn kerncijfers opgenomen over alle wijken en buurten in Nederland. Met betrekking tot deze verzamelde en verwerkte data wordt de gemeente Valkenburg aan de Geul opgedeeld in meerdere wijken. 'Valkenburg - centrum' is één van deze wijken. Binnen de wijk worden meerdere buurten opgenomen. Voor de vervolg van deze rapportage wordt dan ook over de buurt Broekhem-Noord gesproken. Voor meer informatie omtrent deze regionale indelingen zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/nederland-regionaal/gemeenten-en-regionaleindelingen>

[2] Bouwstenen voor een integrale wijkaanpak - WijkWijzer - Platform voor leefbare en veilige wijken

Als onderdeel van fase 1 hebben in totaal 9 bijeenkomsten georganiseerd samen met het platform Broekhem (kernoverleg) voor inwoners en 1 partner bijeenkomst. Ook hebben we met OBS Broekhem met kinderen van groep 3-4 en 7 gekeken naar hun buurten en het perspectief van opgroeien in Valkenburg aan de Geul.

Buurtwandeling – samen met inwoners en maatschappelijke partners hebben we gedurende drie zaterdagen in november 2025 door de buurt gelopen en opgehaald wat er goed gaat, wat er beter kan en waar kansen liggen. Bij deze drie buurtwandelingen waren in totaal 53 inwoners betrokken. We hebben hier naast de fysieke omgeving ook met inwoners gesproken over de andere leefdomeinen zoals bijvoorbeeld sociale samenhang en veiligheid.

Pop-up locatie – Met een kraam hebben we op 3 verschillende plekken in de buurten gestaan 1) Hekerbeekweg (In de Hekerbeek), 2) Koningswinkelstraat bij de Aldi (in Broekhem Zuid), 3. In de Keelstraat bij OBS Broekhem (in Broekhem Noord). In totaal waren bij deze pop-up bijeenkomsten 100 inwoners betrokken.

Avondbijeenkomst – Tijdens de avondbijeenkomsten van 2 uur hebben we stilgestaan bij alle 6 de leefdomeinen waar de wijkaanpak informatie over wilde verzamelen. In totaal zijn bij deze bijeenkomsten in de drie buurten 75 inwoners aanwezig geweest.

Kind perspectief – samen met OBS Broekhem hebben de kinderen van groep 4 en groep 7 hun beeld van de buurten geschetst. De kinderen van groep 4 hebben buurtwandelingen gemaakt en de kinderen van groep 7 mindmaps. Ze hebben daarbij gekeken naar wat ze mooie en minder mooie plekken vinden in de buurten, maar ook wat er misschien beter kan zoals bijvoorbeeld het vernieuwen van de speeltuinen en het plaatsen van watertappunten.

Vragenlijst – via ons doemee.valkenburg.nl platform hebben we 40 vragen gesteld aan inwoners over hun buurten, hun leven en wat zij belangrijk vinden. In totaal hebben daar 144 mensen op gereageerd.

In **bijlage 1** zijn de resultaten van de participatie bijeenkomsten terug te vinden. In hoofdstuk 2 beschrijven we onze buurten aan de hand van data en opgehaalde informatie tijdens de participatiebijeenkomsten. Ook beschrijven we wat inwoners zelf zeggen over hun buurten.

We nodigen je uit om mee te denken over de toekomst van Broekhem en de Hekerbeek. Jouw ideeën en ervaringen zijn onmisbaar. Dus vertel ons wat er goed gaat en wat beter moet in jouw buurt. Dat kan door het invullen van de vragenlijst en tijdens een van de bijeenkomsten.

VUL DE VRAGENLIJST IN

✓ Op doemee.valkenburg.nl kun je een online vragenlijst invullen. Je kunt ook een papieren vragenlijst halen in het gemeentehuis.

BUURTVERKENNING - Wandel mee door de wijk

✓

Za. 1 november	tussen 14 - 17u	Start vanaf de Kloosterkerk, Oosterweg 3
Za. 8 november	tussen 14 - 17u	Start vanaf de Polfermolen, Plenkertstraat 50
Za. 22 november	tussen 14 - 17u	Start vanaf Envidar, Kloosterweg 34

POP-UP LOCATIES - Ontmoet ons op straat

✓

Di. 18 november	tussen 14 - 17u	Locatie op de hoek van de Sint. Nicolaasstraat
Do. 20 november	tussen 14 - 17u	Locatie Aldi Koningswinkelstraat
Wo. 26 november	tussen 14 - 17u	Locatie voor OBS Broekhem

AVONDBIJEENKOMST - Samen in gesprek

✓

Di. 18 november	tussen 19 - 21u	Kloosterkerk, Oosterweg 3
Do. 20 november	tussen 19 - 21u	Polfermolen, Plenkertstraat 50
Wo. 26 november	tussen 19 - 21u	OBS Broekhem, Keelstraat 3

Meer informatie en aanmelden voor de bijeenkomsten kan via het platform: doemee.valkenburg.nl of mail ons via wijkaanpak@valkenburg.nl

Ik hoop je binnenkort te ontmoeten. Je bent van harte welkom!

Met vriendelijke groet [Jef Klajnen](#) - Wethouder gemeente Valkenburg

IMPRESSIE BIJEENKOMSTEN

Buurtwandeling

Pop-up bijeenkomst

Avondbijeenkomst

Kindperspectief: groep $\frac{3}{4}$ en groep 7 van de OBS Broekhem

De energie van de buurten is de kracht van Valkenburg

HOOFDSTUK 3 ONZE BUURTEN

In dit hoofdstuk geven wij een omschrijving van onze buurten die onderdeel uitmaken van de wijkaanpak Valkenburg. We beschrijven de identiteit, die bestaat uit de fysieke identiteit en de sociale identiteit. Daarna geven we weer wat de inwoners zelf zeggen over hun buurt en hun leven. De data die gebruikt is in deze analyse is afkomstig uit meerdere databronnen zoals RIVM en CBS, zichtopwijken.nl en onze eigen data monitor van Sophie Verbindt waarbij de meest recente data is gebruikt.

2.1 Broekhem Noord

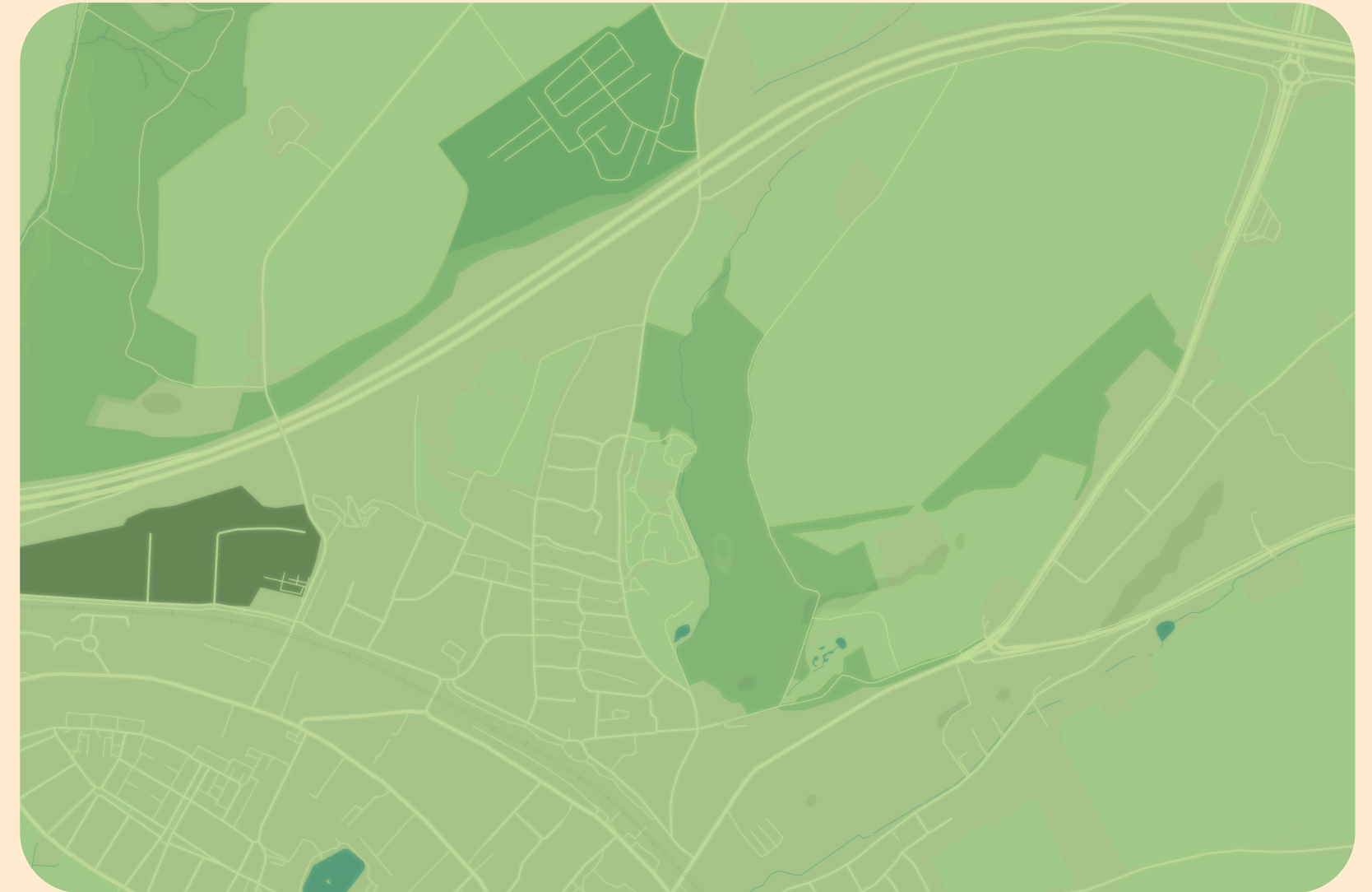
Broekhem Noord is een diverse naoorlogse woonbuurt in het groen, gescheiden door het spoor aan de zuidzijde en de A79 aan de noordelijke kant van Valkenburg aan de Geul. De buurt is bereikbaar via het industrieterrein de Valkenberg aan de westkant en de Nieuwe weg aan de oostkant. In Broekhem Noord wonen 1405 inwoners. Waarvan 200 kinderen (2025). In de afgelopen jaren is het aantal kinderen dat geboren wordt in Broekhem Noord gestegen. Inwoners in de leeftijdscategorie 50-54 jaar zijn hier het meest aanwezig. In Broekhem Noord wonen relatief veel bewoners met herkomst buiten Nederland (12,5% niet Westerse achtergrond en 10,6% Westerse achtergrond). Met name niet Westere inwoners zijn hier meer vertegenwoordigt dan in andere buurten.

Wonen

In Broekhem Noord is 36% sociale woningbouw, wat relatief gezien voor Valkenburg (18% totaal voor de gemeente) aan de Geul aan de hoge kant is. Deze woningbouw concentreert zich in de Bloemenbuurt die in de jaren 50 zijn gebouwd, waar woning coöperatie Wonen Zuid het meeste bezit heeft. 8% is particuliere huur en 56% zijn koopwoningen. 18% van de huishoudens heeft energielabel E t/m G.

Werk, inkomen en leren

De buurt Broekhem-Noord scoort hoog als het gaat om het aandeel laagopgeleide inwoners. 32% van de inwoners is laagopgeleid. Dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde, en ook in vergelijking met andere buurten in de regio is het aandeel hier opvallend hoger. Dit kan samenhangen met factoren zoals arbeidsmarktkenmerken of specifieke sectoren waarin bewoners werkzaam zijn. Kinderen hebben in deze buurt een verhoogd risico op onderwijsachterstanden.

Broekhem Noord wordt door inwoners een klassieke volksbuurt genoemd. 43,5% van de inwoners heeft een laag inkomen. Ten aanzien van zowel het landelijke gemiddelde als de gegevens uit de omliggende buurten valt Broekhem Noord op. De buurt kent (procentueel) een groter aandeel huishoudens dat onder of rond het sociaal minimum leeft. 8% van de populatie in Broekhem Noord leeft onder of rond het sociaal minimum. 38 personen op 1000 inwoners heeft een bijstandsuitkering en 68,7 personen op 1000 inwoners is arbeidsongeschikt. 19% van de inwoners doet vrijwilligerswerk, wat onder het gemeentelijk gemiddelde ligt.

Leefomgeving en voorzieningen

Kenmerkend aan de omgeving is dat er veel natuur te vinden is, vanuit de buurt loop je eenvoudig het bos in langs Klooster Boslust. In de buurt zijn weinig voorzieningen te vinden, maar er is wel een openbare basisschool OBS Broekhem en kinderopvang locatie van MIK, Hockey vereniging Valkenburg (Sjinborn) en een zorginstelling van Envida: huize st. Joseph. Er zijn geen winkels en er is geen gemeenschapshuis aanwezig. Wat door inwoners wordt gemist. Inwoners maken voornamelijk gebruik van voorzieningen in het centrum of in de aangrenzende buurten zoals de ALDI in Broekhem Zuid. Op basis van de vragenlijst en de buurtbijeenkomsten geven de inwoners de openbare ruimte een 3,14 op een schaal van 5. Dit is het laagste van de drie buurten. Inwoners geven hier vaker verbeterpunten rondom de leefomgeving, met name rondom verzorging openbaar groen, straten en uitstraling.

Veiligheid

Als er gekeken wordt naar overlastmeldingen per 1.000 inwoners, dan valt op dat de buurt Broekhem Noord in totaliteit het meeste geregistreerd wordt. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat het hier gaat om 'geregistreerde' overlast, hetgeen betekent dat er mogelijk meer overlast ervaren wordt waar uiteindelijk geen registratie van plaatsvindt.

Sociale identiteit en welzijn inwoners

Veel verenigingen zijn de afgelopen jaren verdwenen uit de buurt. Hierdoor en door de komst van nieuwe bewoners staat de sociale samenhang onder druk. Volgens de leefbarometer is de sociale samenhang ruim voldoende, maar scoort deze wel het slechts in de buurten Broekhem Noord en de Hekerbeek, maar gemiddeld ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

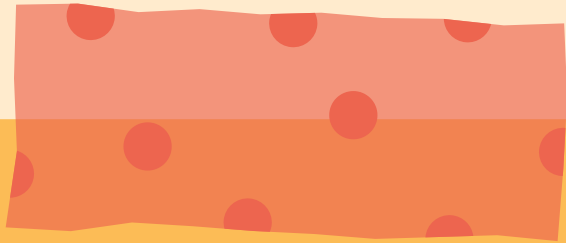
67% van de inwoners ervaart de eigen gezondheid als goed, ten opzichte van de andere buurten in Valkenburg is dat aan de lage kant. 10% van de jongeren <18 jaar ontvangt een vorm van jeugdzorg en inwoners hebben vaker psychische klachten. Broekhem-Noord scoort hierbij hoger ten aanzien van andere buurten binnen de gemeente, waarbij 25,1% van de inwoners psychische klachten heeft ervaren, in vergelijking tot 21,5% binnen de gemeente Valkenburg aan de Geul en 22,2% van de Nederlandse inwoners. 19% van de inwoners heeft ernstig overgewicht. 16% van de inwoners is mantelzorger voor een naaste.

Hoe de inwoners van Broekhem Noord naar hun buurt kijken

De inwoners typeren hun buurt als sfeerloos, groen en rustig. Op de vraag hoe ze Broekhem Noord aan andere zouden omschrijven wordt geantwoord met verdeeld en individualistisch. Inwoners vinden dat de gemeente veel aandacht heeft voor het centrum, maar minder voor de buurten. Inwoners missen met name sociale activiteiten, integratie van nieuwe bewoners en een gemeenschapsvoorziening of huiskamer waar ontmoeting kan plaatsvinden. Op de vraag of inwoners burens ontmoeten met een andere achtergrond wordt laag gescoord. Er zijn meerdere bewonersinitiatieven actief, die nog niet met elkaar samenhangen of die slechts beperkt activiteiten organiseren.

De ervaren veiligheid wordt in Broekhem Noord veelvuldig benoemd als belangrijkste aandachtspunt. Met name de sociale samenhang en integratie van nieuw inwoners wordt daarbij benoemd als oorzaak van de sociale onveiligheid. Maar ook verkeersoverlast en parkeeroverlast worden benoemd als verstoring van de ervaren veiligheid. Daarnaast klagen inwoners ook veelvuldig over afval en een verloederd straatbeeld. Ook de herkenbaarheid en betrokkenheid van BOA's en politie wordt veelvuldig als aandachtspunt benoemd. Uit de data analyse van de bijeenkomsten en vragenlijsten blijkt dit thema: 'zich veilig voelen' voor inwoners ook het belangrijkste onderwerp is.

67% van de inwoners ervaren hun gezondheid als goed, ze hebben wel behoefte aan meer betaalbare beweegvoorzieningen in de buurt. Het bos rondom klooster Boslust wordt benoemd als de mooiste plek van de buurt.

Overlast van wortelopdruk en scheefstand van bomen in de bloemenbuurt worden als zeer storend ervaren en hebben volgens de inwoners impact op hoe fijn zij hun buurt vinden, daarnaast wordt aangegeven dat deze plekken kunnen zorgen voor valrisico's van ouderen. Inwoners storen zich daarnaast aan "het verval" van Klooster Boslust en de onbekendheid van de plannen op deze locatie. Ook wordt de leegstand van de voormalige Stella Maris locatie veelvuldig benoemd als kans om de buurt sterker te maken met passende woningen.

Inwoners vragen ook van de gemeente betere en duidelijkere communicatie, met name over meldingen die gedaan worden in de buiten beter app. En betere terugkoppeling van boa's en wijkagenten.

2.2 Broekhem Zuid

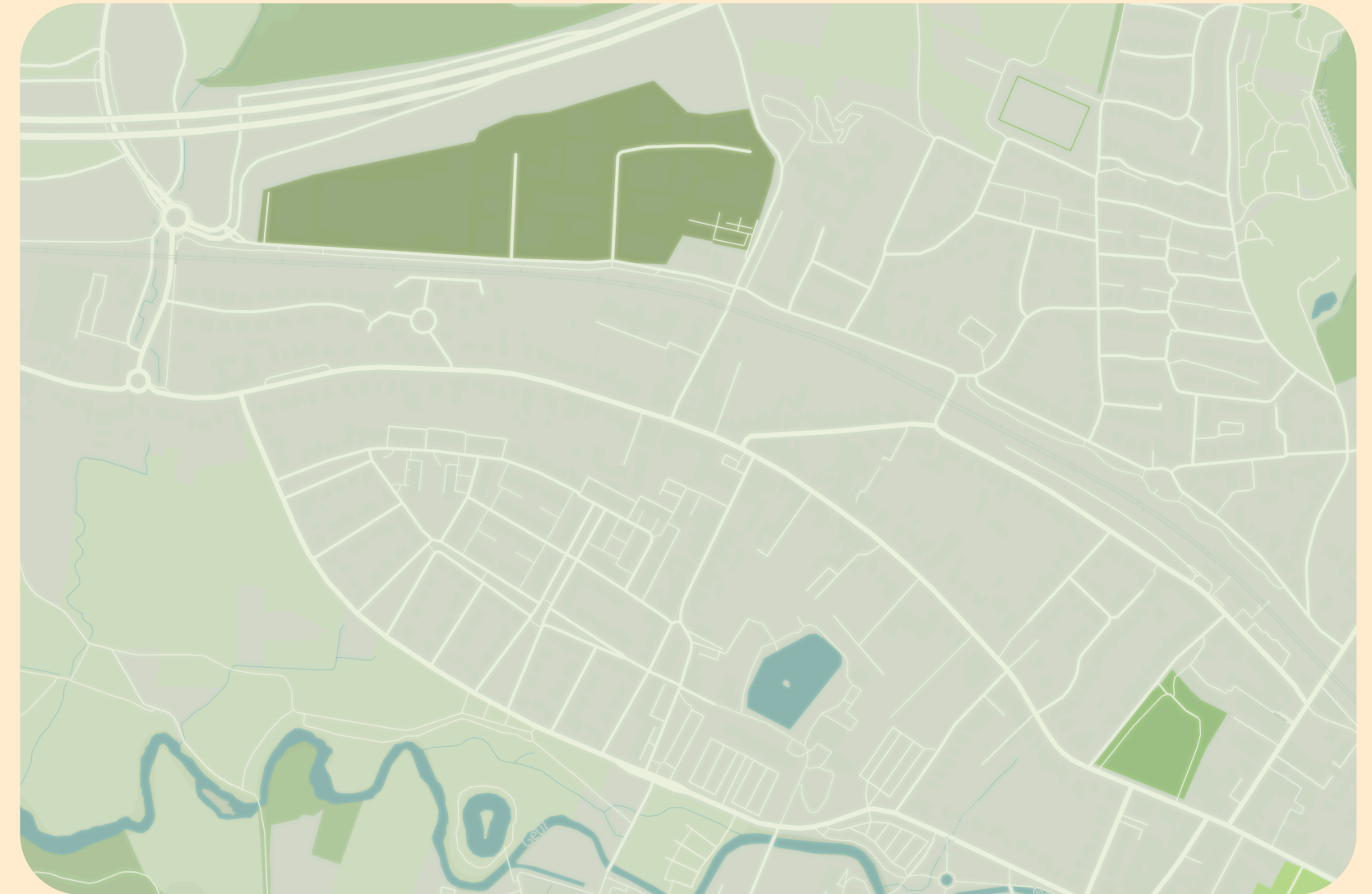
Broekhem Zuid is een gemengde woonbuurt aan de zuidzijde van Valkenburg aan de Geul, direct grenzend aan het centrum en belangrijke voorzieningen zoals bijvoorbeeld de Polfermolen. Aan de zuid zijde grenst Broekhem Zuid aan het prachtige natuurgebied het Ingedael.

De buurt kent een relatief stedelijk karakter binnen de gemeente, met een hogere bevolkingsdichtheid dan Broekhem Noord en de Hekerbeek. Zo zijn er in deze buurt ook meer appartementen te vinden.

In totaal wonen in deze buurt 1720 inwoners, waarvan 170 kinderen. De demografische opbouw van de buurt laat zien dat er relatief veel ouderen wonen, vergelijkbaar met het algemeen vergrijsde profiel van Valkenburg aan de Geul. De buurt is, net als Broekhem Noord, cultureel divers. Het aandeel inwoners met een migratieachtergrond bedraagt 6,9 % niet Westers en 10,1% met een Westerse achtergrond.

Wonen

In Broekhem Zuid is 28% sociale woningbouw, wat relatief gezien voor Valkenburg (18% totaal voor de gemeente) aan de Geul aan de hoge kant is. Deze woningbouw concentreert zich met name rondom de Statenlaan die in de jaren 70 en 80 zijn gebouwd, waar woning coöperatie Wonen Zuid het meeste bezit heeft. 47,8% van alle woningen bestaat in deze buurt uit appartementen. 23% is particuliere huur en 49% zijn koopwoningen. 13% van de huishoudens heeft energielabel E t/m G. De gemiddelde WOZ-waarde in Broekhem Zuid ligt onder het landelijk gemiddelde, maar hoger dan in Broekhem Noord. Dit wijst op een meer gemengde woningmarkt, met betaalbare woningen die aantrekkelijk zijn voor starters en lagere tot middeninkomens.

Op basis van de Leefbarometer scoort Broekhem Zuid op het thema wonen ‘zeer goed’. Dit betekent dat de kwaliteit en diversiteit van de woningvoorraad, ondanks de relatief lage WOZ-waarden, als positief wordt beoordeeld in vergelijking met het landelijke gemiddelde en andere buurten binnen Valkenburg aan de Geul.

Werk, inkomen en leren

Sociaaleconomisch bevindt Broekhem Zuid zich in een sterkere positie dan Broekhem Noord. Toch leeft 6% van de inwoners op of rond het sociaal minimum en is dat de afgelopen 3 jaar niet gewijzigd. Dit kan te maken hebben met beperkte inkomsten uit pensioen.

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners is 11,4 inwoners, al laat de wijkscan zien dat Broekhem Zuid met name een verdubbeling in 2023 zien in het aantal WW-uitkeringen. 21% van de inwoners doet vrijwilligerswerk.

Het opleidingsniveau laat een gemengd beeld zien: het aandeel laagopgeleiden is lager dan in Broekhem Noord, maar nog steeds bovengemiddeld. Het overgrote deel van de inwoners is middelbaar opgeleid. Dit betekent dat ook in Broekhem Zuid kinderen een verhoogd risico lopen op onderwijsachterstanden, al is dit risico minder sterk geconcentreerd dan in Broekhem Noord.

Leefomgeving en voorzieningen

Een belangrijk onderscheidend kenmerk van Broekhem Zuid is de aanwezigheid van voorzieningen. De buurt beschikt over winkels (waaronder supermarkten), horeca en dienstverlenende functies. Er is geen publiek toegankelijke gemeenschapsvoorziening aanwezig. Deze nabijheid van voorzieningen maakt Broekhem Zuid functioneel aantrekkelijk, ook voor inwoners uit aangrenzende buurten zoals Broekhem Noord.

De fysieke omgeving scoort volgens de Leefbarometer ‘zeer goed’. Er is sprake van een redelijke balans tussen bebouwing, infrastructuur en groen, al is de hoeveelheid direct toegankelijk groen beperkter dan in Broekhem Noord. De stedelijkere uitstraling leidt tot een hogere gebruiksdruk van de openbare ruimte.

Inwoners ervaren de leefomgeving over het algemeen positief, maar signaleren ook aandachtspunten rondom drukte, de snelheid van het verkeer, parkeren en onderhoud van de openbare ruimte, passend bij een buurt aan het centrum. Met name een concentratie van hotels met arbeidsmigranten en zorgvoorzieningen aan de Broekhem zorgen ervoor dat inwoners ongerust zijn over hun veiligheid en de aantrekkelijkheid van hun woonomgeving. Verder typeren inwoners hun buurt als rustig en goed verzorgd.

Veiligheid

Op het thema veiligheid scoort Broekhem Zuid volgens Zicht op Wijken ‘zeer goed’. In vergelijking met Broekhem Noord zijn er minder geregistreerde overlastmeldingen per 1.000 inwoners. Wel kent de buurt, mede door de hogere bevolkingsdichtheid en voorzieningenstructuur, een relatief hoog aantal meldingen van lichte overlast en incidenten in de openbare ruimte.

Politiegegevens laten zien dat het aantal strafbare feiten per 1.000 inwoners niet significant afwijkt van het gemeentelijk gemiddelde. Broekhem Zuid valt vooral op door incidenten die samenhangen met sociale problematiek en tijdelijke onrust, in plaats van zware criminaliteit.

Inwoners geven met name aan dat de ervaren onveiligheid te maken heeft met specifieke doelgroepen in de buurt, slechte verlichting, overlast van hard rijdend verkeer en het vermoeden van drugshandelingen.

Sociale identiteit en welzijn

De sociale samenhang in Broekhem Zuid wordt door de Leefbarometer als zeer goed beoordeeld. De aanwezigheid van voorzieningen, dagelijkse reuring draagt bij aan informeel contact tussen bewoners. 67% van de inwoners ervaart zijn eigen gezondheid als goed en 86% ervaart regie over het eigen leven. Het aandeel inwoners met psychische klachten ligt rond het gemeentelijk gemiddelde en lager dan in Broekhem Noord. 17% van de inwoners heeft ernstig overgewicht en 6% van de inwoners is langdurig ziek.

Het welzijn van de inwoners blijft een aandachtspunt, mede in combinatie met sociaaleconomische kwetsbaarheid. Inwoners leven vaker met financiële stress: 12% van de inwoners geeft aan moeite te hebben met rondkomen. Ook gevoelens van eenzaamheid komen voor, zij het geregistreerd minder sterk dan in Broekhem Noord (14%). Toch geven zorgprofessionals dit in Broekhem Zuid dit wel als aandachtspunt mee, met name onder de “oudere” inwoners.

Hoe de inwoners van Broekhem Zuid naar hun buurt kijken

Op basis van de vragenlijsten en de gesprekken met inwoners tijdens de bijeenkomsten hebben de bewoners van Broekhem Zuid het volgende meegegeven over hun eigen buurt:

Over het algemeen zijn de inwoners van Broekhem Zuid zeer positief over de buurt waar ze in wonen. De afgelopen jaren is de buurt wel steeds sterker vergrijsd.

De inwoners typeren hun buurt als groen, rustig en stedelijk. Dit laat een spanningsveld zien waarbij de woonomgeving op zichzelf wordt getypeerd als rustig, maar die overlast kent van evenementen en toerisme in met name het centrum van Valkenburg. Inwoners zouden hun buurt aan andere omschrijven als rustig, maar individualistisch, maar met vriendelijke inwoners. Inwoners missen met name de sociale samenhang in de buurt en buurtactiviteiten, daarnaast ervaren ze leefbaarheidsdruk van drukke wegen, de huisvesting van doelgroepen en evenementen in Valkenburg.

Op de vraag of inwoners burens ontmoeten met een andere achtergrond wordt laag gescoord. Er zijn weinig tot geen burgerinitiatieven in deze buurt die georganiseerd worden.

Ook in Broekhem Zuid wordt de ervaren veiligheid en dan met name rondom verkeersveiligheid benoemd als belangrijkste aandachtspunt (Spoorlaan, Broekhem, Beatrixlaan). Ook worden de parkeerplaatsen in Broekhem Zuid als onveilige plekken ervaren. Inwoners melden via de vragenlijst zorgen over woning- en auto-inbraken en de verstoring van de leefomgeving door verwarde personen, arbeidsmigranten en zorginwoners in specifieke straten. Uit de analyse en de bijeenkomsten blijkt dat voor Broekhem Zuid het thema 'zich veilig voelen' het belangrijkste thema is voor de inwoners. Inwoners geven daarbij als tweede belangrijkste thema 'zich gezond voelen' aan. Ze beoordelen hun eigen gezondheid in de vragenlijst als goed, en 67% van alle inwoners in Broekhem Zuid ervaart zijn eigen gezondheid ook als goed.

Inwoners zijn over het algemeen tevreden over de mogelijkheden om in de omgeving te wandelen of te sporten. Wel wordt er aandacht gevraagd voor sociale eenzaamheid en het organiseren van sociale activiteiten in de buurt zodat inwoners elkaar blijven kennen.

Het Ingedael wordt benoemd als de mooiste plek in de buurt en de doorgaande weg de Broekhem en de Beatrixsingel als de minst aantrekkelijke plekken in de buurt. Dit heeft te maken met het hard rijdende verkeer op deze twee doorgaande wegen (50km). Met name losliggende stoepranden worden als onveilig ervaren door inwoners.

Er is behoefte aan duidelijke en regelmatige communicatie over wat er speelt in de buurt, nu én richting de toekomst. Ook op thema's als duurzaamheid en activiteiten willen bewoners vaker geïnformeerd worden. Ze willen daarbij ook geregelder contact met de woningcorporatie Wonen Zuid.

2.3 De Hekerbeek

Hekerbeek is een relatief kleinschalige en rustige woonbuurt aan de rand van Valkenburg aan de Geul, met een uitgesproken groen en dorps karakter. De buurt ligt aan de zuidoostzijde van de kern Valkenburg en grenst aan het buitengebied. De buurt Hekerbeek is via het centrum van Valkenburg bereikbaar via het smalle deel van de Hekerbeekstraat waar je binnenkomt via een spoortunneltje. In vergelijking met Broekhem Noord en Zuid is de Hekerbeek minder stedelijk en minder dichtbebouwd. In de Hekerbeek wonen 665 inwoners. De bevolkingssamenstelling van Hekerbeek kenmerkt zich door een relatief hoog aandeel middelbare en oudere inwoners. Jongeren en jongvolwassenen zijn minder sterk vertegenwoordigd dan in Broekhem Zuid en Broekhem Noord, er wonen slechts 65 kinderen onder de 15 jaar in deze buurt. En 65 tussen de 15- 25 jaar. Ook in deze buurt overlijden meer inwoners dan er geboren worden. De grootste groep inwoners is tussen de 45-65 jaar oud. De buurt kent relatief weinig verhuisbewegingen en een hoge mate van woonduur.

Het aandeel inwoners met een migratieachtergrond is vergelijkbaar met Broekhem Noord. 12 % van de inwoners is afkomstig uit andere Europese landen 13% van de inwoners is afkomstig uit landen buiten Europa.

Wonen

In de Hekerbeek is 32% sociale woningbouw, wat relatief voor Valkenburg net als in Broekhem Noord aan de hoge kant is. 11% van de woningen bestaat uit particuliere verhuur en 57% van de woningen zijn koopwoningen. In de Hekerbeek komen grondgebonden tussenwoningen met 35,3% het meeste voor. Het overgrote deel van de woningen is gebouwd tussen de jaren '70 en '90. 21% van de woningen heeft nog een energielabel tussen E t/m G. De gemiddelde WOZ waarde in de Hekerbeek € 272.000, lager dan de woningwaarde in Broekhem Noord. Op basis van de Leefbarometer scoort de Hekerbeek op het thema wonen 'goed' lager dan Broekhem Zuid, maar hoger dan Broekhem Noord.

Werk, inkomen en leren

Op basis van de SES-WOA score[3] scoort de Hekerbeek het slechts van de drie buurten met -0,12. 10% van alle huishoudens leeft op of rond het sociale minimum. Dat is meer dan in Broekhem Noord en Broekhem Zuid. Ook zien we dat in deze buurt het aantal inwoners met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners 59,7 inwoners is. 18% van de inwoners heeft in deze buurt moeite met rondkomen. Uit de gesprekken met inwoners en maatschappelijke organisaties blijkt dat er veel schaamte rust op deze persoonlijke situatie bij mensen en de angst om dit te delen. 20 % van de inwoners doet vrijwilligerswerk.

Het opleidingsniveau laat een gemengd beeld zien. Het overgrote deel van deze buurt is middelbaar opgeleid. Kinderen in de Hekerbeek gaan voornamelijk naar school in omliggende buurten, zoals OBS Broekhem in Broekhem Noord. Onderwijsachterstanden vormen ook hier een risico.

Leefomgeving en voorzieningen

De Hekerbeek is kenmerkend omdat het geen voorzieningen kent. Er zijn geen gemeenschapsvoorzieningen, scholen of buurtverenigingen. De meeste inwoners maken gebruik van voorzieningen in het centrum van Valkenburg dat op loopafstand bereikbaar is voor veel inwoners. De fysieke omgeving scoort volgens de leefbarometer 'goed' maar slechter dan Broekhem Noord en Broekhem Zuid. Dit heeft met name te maken door de afstand tot voorzieningen. Er is sprake van veel groen rondom de buurt.

Inwoners ervaren de leefomgeving over het algemeen positief, maar signaleren aandachtspunten rondom de bomen in de buurten, de losliggende stoepen en parkeren. De inwoners typeren hun buurt verder als rustig.

Veiligheid

In de leefbarometer overlast en veiligheid scoort de Hekerbeek lager dan Broekhem Noord en Broekhem Zuid. Met 4,08, maar nog altijd ruim voldoende.

Inwoners geven met name aan dat de ervaren onveiligheid slechte verlichting, overlast van hard rijdend verkeer en donkere plekken in de buurt, aandachtspunten zijn.

Sociale identiteit en welzijn inwoners

Veel verenigingen zijn de afgelopen jaren verdwenen uit de buurt. Hierdoor en door de komst van nieuwe bewoners staat de sociale samenhang onder druk. Volgens de leefbarometer scoort de Hekerbeek qua sociale samenhang vergelijkbaar als Broekhem Noord.

66% van de inwoners ervaart de eigen gezondheid als goed, ten opzichte van de andere buurten in Valkenburg is dat aan de lage kant. 20% van de inwoners heeft ernstig overgewicht en 6% van de inwoners is langdurig ziek. 17% van de inwoners is sterk eenzaam, vergelijkbaar met het aantal inwoners in Broekhem Noord.

Hoe de inwoners van de Hekerbeek naar hun buurt kijken

Op basis van de vragenlijsten en de gesprekken met inwoners tijdens de bijeenkomsten hebben de bewoners van de Hekerbeek het volgende meegegeven over hun eigen buurt:

Over het algemeen zijn de inwoners van de Hekerbeek positief over de buurt waar ze wonen. De afgelopen jaren zijn er steeds minder activiteiten in de buurt geweest, toch is er in sommige straten nog een sterke sociale controle doordat inwoners elkaar al lang kennen. Inwoners typeren hun buurt als rustig, groen en sfeerloos. Inwoners vinden hun buurt vooral heel individualistisch. Dat laatste heeft ook te maken met het gebrek aan activiteiten en voorzieningen in de buurt. Inwoners missen een plek voor ontmoeting en activiteiten voor jong en oud, maar zien hiertoe wel mogelijkheden in de toekomst via de sociale programmering in de Kloosterkerk (net aan de rand van het centrum). Inwoners ervaren geen grote maatschappelijk opgaven in de buurt die voor iedereen zichtbaar is.

Of inwoners mensen met een andere achtergrond ontmoeten wordt laag gescoord. In het verleden was er een buurtvereniging, maar die is al enige jaren inactief. Inwoners hebben wel ideeën en behoefte om samen met elkaar te werken aan nieuwe sociale activiteiten.

Voor de Inwoners van de Hekerbeek is het thema 'zich gezond en gelukkig voelen' en daarna het thema 'zich veilig voelen'. Inwoners van de Hekerbeek beoordelen hun gezondheid het laagst van alle drie de buurten. 66% leeft in goed ervaren gezondheid.

[3] De SES-WOA (sociaaleconomische status – werk, opleiding en arbeidsmarkt) score is een score gebaseerd op gegevens over welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktaandeel. Bij een hogere score zijn de inwoners welvarender en/of hoger opgeleid en/of langduriger aan het werk.

Inwoners van de Hekerbeek sporten het minst van alle drie de buurten. Inwoners geven wel aan dat de fysieke omgeving kansen biedt om te bewegen, maar dat met name sociale activiteiten zouden kunnen bijdragen aan het gebruik van bewegen in de openbare ruimte. Inwoners ervaren de Hekerbeekweg als onveilig door hard rijdend verkeer, slechte verlichting en de krappe spoortunnel. Met name rondom de spoortunnel ervaren inwoners onveiligheid, welke ze graag met een burgerinitiatief zouden willen verbeteren. In de avonden ervaren inwoners een lager gevoel van veiligheid. Hier worden verschillende redenen voor genoemd, van drugsdealen tot weinig verlichting en hardrijden. Rondom het milieuperron en in brandgangen wordt geregeld afval gedumpt. Inwoners vinden met name het groen rondom de buurt zeer prettig en het uitzichtpunt op de Goudsberg.

Rondom het thema inkomen en armoede wordt door inwoners aangegeven dat dit wel speelt in de buurt, maar dat er weinig tot niet over gesproken wordt uit angst voor geroddel. Dit heeft ermee te maken dat veel mensen elkaar kennen.

Inwoners vragen betere bekendheid en zichtbaarheid van wijkagent en buurtboa en betere communicatie rondom werkzaamheden die te maken hebben met de reconstructie van enkele straten in de Hekerbeek.

2.4 Industrierrein de Valkenberg

De Valkenberg is het enige industrierrein van Valkenburg aan de Geul en grenst aan de A79 en een van de toegangswegen tot Broekhem Noord. Het is 8 hectare groot en er werken ongeveer 420 personen. En er zijn ongeveer 78 bedrijven en organisaties gevestigd. De bedrijvigheid op De Valkenberg is gemengd, met een nadruk op lichte industriële activiteiten, productie, handel en dienstverlening. Belangrijke categorieën zijn: industriële en technische bedrijven zoals bijvoorbeeld Frijns staalbouw en de Valksteen, Groothandel en logistiek zoals Spauwen Travel Group, dienstverlening en zakelijke dienstverlening zoals Admirror. De gemeente heeft hier ook haar milieupark gevestigd. Het industrierrein is ontwikkeld in de jaren '70. Er is geen BIZ (organisatiegraad) voor het industrierrein aangewezen en onderlinge samenwerking kan verder versterkt worden. Ook in het belang van de bedrijven op het terrein rondom duurzaamheid, collectieve inkoop en circulariteit.

Voor bedrijventerrein de Valkenberg zal onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn voor revitalisering en verduurzaming op het gebied van onder andere opwek van hernieuwbare energie, klimaatadaptatie, vergroening en ruimte voor circulariteit. We betrekken de Valkenberg bij de wijkaanpak Valkenburg om koppelkansen te creëren op het gebied van werk- en inkomen, maar ook duurzaamheid en de toegang tot de buurt.

2.5 Overeenkomsten en verschillen tussen de buurten

De analyse van Broekhem Noord, Broekhem Zuid en de Hekerbeek laat zien dat deze buurten verschillende identiteiten en uitdagingen kennen, maar ook een aantal gemeenschappelijke opgaven delen.

Overeenkomsten

Alle drie de buurten ervaren druk op sociale samenhang en missen laagdrempelige ontmoetingsplekken. Bewoners signaleren een toenemende individualisering en geven aan behoefte te hebben aan sociale activiteiten en integratie van nieuwe inwoners. Het veiligheidsgevoel staat overal onder druk, vooral door verkeersveiligheid, slechte verlichting en sociale onrust. Daarnaast spelen gezondheidsvraagstukken in alle buurten: inwoners beoordelen hun gezondheid als redelijk goed, maar benoemen zorgen over mentale gezondheid, eenzaamheid en overgewicht. Ook is er behoefte aan beweegvoorzieningen en een groene, uitnodigende leefomgeving. Ten slotte vragen bewoners in alle buurten om betere communicatie en zichtbaarheid van professionals zoals wijkagenten en boa's.

Verschillen

- **Broekhem Noord** kent de grootste sociaaleconomische opgave, met een hoog aandeel huishoudens rond het sociaal minimum, veel bijstandsuitkeringen en beperkte voorzieningen. Het veiligheidsgevoel is hier het laagst en de leefomgeving wordt met name in de Bloemenbuurt als verloederd ervaren.
- **Broekhem Zuid** heeft een stedelijker karakter en meer voorzieningen, maar kampt met drukte, verkeersveiligheid en zorgen over huisvesting van specifieke doelgroepen. Sociaaleconomische problemen zijn minder groot, maar eenzaamheid neemt toe door vergrijzing.
- **Hekerbeek** is kleinschalig en dorps, zonder voorzieningen in de buurt. De sociale samenhang is deels behouden, maar er is weinig georganiseerde activiteit. Financiële kwetsbaarheid speelt hier relatief sterk, gecombineerd met ervaren onveiligheid door slechte verlichting en infrastructuur.

Grote gezamenlijke opgaven

1. Versterken van sociale cohesie en ontmoeting.
2. Verbeteren van het veiligheidsgevoel.
3. Bevorderen van gezondheid en welzijn.
4. Verbeteren van communicatie en vertrouwen tussen inwoners en maatschappelijke partners zoals gemeente.
5. Toekomstbestendig maken van de leefomgeving.

2.6 Hoe werken we al aan de buurten?

De gemeente en partners werken al op veel verschillende manieren aan onze buurten, die effect hebben op de toekomst van de buurt. Ontwikkelingen zoals de realisatie van woningbouw op de voormalige schoollocaties aan de Keelstraat (Broekhem Noord) en de Bosstraat (Broekhem Zuid), onze woonzorgvisie, maar ook de reconstructie van wegen in de Hekerbeek. Ook op sociaal vlak werken we al op veel manieren aan het wegwerken van gezondheidsachterstanden zoals bijvoorbeeld met het programma kansrijke start, het versterken van gelijke kansen voor kinderen met de voorleesexpres of het verbeteren van de burgerkracht van onze inwoners via ons kernoverleg Broekhem. Toch zien we vooral kansen om deze ontwikkelingen onder de paraplu van de integrale wijkaanpak verder vorm te geven en aanvullende inzet te plegen. In hoofdstuk 6 geven we voorbeelden van projecten om onze ambitie, maatschappelijke meerwaarde en doelen te bereiken.

**"Ik hoop dat er
daadwerkelijk eens
dingen gaan
veranderen."
inwoner Broekem Noord**

**"Ik heb voor het eerst het idee dat de
gemeente echt naar ons luistert" inwoner
Hekerbeek**

**"De gemeente zou vaker gewoon in de
buurt moeten staan om een praatje te
maken over zaken die spelen" inwoner
Broekhem Zuid**

**"Communiqueer met ons per brief, met
bijvoorbeeld ook het logo van de
coöperatie erop." inwoner Broekhem
Noord**

**"Kunnen we ieder jaar z'n buurtwandeling
doen?" Inwoner Broekhem Zuid**

**"Ik ben op plekken geweest waar ik nog
nooit geweest ben en heb mensen
ontmoet die ik nog niet kende" inwoner
Broekhem Noord**

**"Goed initiatief om te informeren naar de
tevredenheid en behoefte naar de
verandering in de buurten." Inwoner
Broekhem Zuid**

**"Fijn dat jullie dit doen! :)"
"Tijd voor actie"
Inwoners Broekhem Noord**

HOOFDSTUK 4 KERNWAARDEN VOOR DE WIJKAANPAK VALKENBURG

Om onze buurten te kunnen versterken is samenwerking essentieel. We hebben daarom 4 kernwaarden voor de wijkaanpak Valkenburg aan de Geul.

Samen doen

We werken samen met inwoners, partners en professionals aan concrete verbeteringen in de buurt. Niet vanuit plannen op papier, maar door samen op te trekken, te luisteren en te handelen. Bewoners zijn geen doelgroep, maar mede-makers van de buurt. We sluiten aan bij bestaande initiatieven en versterken wat al werkt.

Wat betekent dit in de praktijk?

- Bewoners worden vroeg en structureel betrokken, niet alleen geraadpleegd.
- Projecten worden samen ontworpen én uitgevoerd.
- We investeren in relaties en vertrouwen, ook als resultaten tijd vragen.

Doen wat nodig is

De opgaven in de buurten vragen om actie. We kiezen voor doen boven praten en voor zichtbare verbeteringen die het dagelijks leven van inwoners raken. Dat betekent durven kiezen, prioriteren en soms afwijken van de gebaande paden als dat nodig is om vooruit te komen.

Wat betekent dit in de praktijk?

- We starten waar energie zit en waar verbetering direct merkbaar is.
- Kleine successen worden benut om grotere stappen mogelijk te maken.
- We leren al doende en sturen bij waar nodig
- We leggen ook uit als we iets niet doen, zodat onze inwoners begrijpen waarom we iets niet doen.

Integraal en dichtbij

Problemen in de wijk staan nooit op zichzelf. Daarom werken we integraal: sociaal, fysiek en veiligheid in samenhang. Tegelijkertijd blijven we dichtbij de buurt en de straat. Wat werkt in Broekhem Noord, werkt niet automatisch in Hekerbeek of Broekhem Zuid.

Wat betekent dit in de praktijk?

- Domeinen en organisaties werken samen vanuit één gebiedsopgave.
- We leveren maatwerk per buurt en soms per straat.
- Professionals zijn zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk.

Duidelijke en positieve communicatie

Wij communiceren positief over onze buurten. Communicatie heeft als doel om bewoners en professionals te verbinden, enthousiasmeren en activeren om zich samen in te zetten voor de buurten. We zorgen dat onze communicatie duidelijk is en dat we onze inwoners en maatschappelijke partners terugkoppeling geven.

Wat betekent dat in de praktijk?

- We communiceren in begrijpelijke taal, zonder jargon, en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners.
- We vertellen niet alleen wat we doen, maar ook waarom we het doen en wat het oplevert.
- We geven zichtbaar en actief terugkoppeling over wat er met input van bewoners is gedaan.
- We kiezen voor positieve beeldvorming van de buurten, zonder problemen te bagatelliseren.
- We benutten verschillende communicatievormen en -kanalen, passend bij doelgroepen in de wijk.
- We zorgen voor één herkenbaar verhaal en voorkomen tegenstrijdige boodschappen vanuit verschillende organisaties of organisatie onderdelen.

HOOFDSTUK 5 EEN NIEUWE AMBITIE VOOR ONZE BUURTEN

De wijkaanpak vertrekt nadrukkelijk niet vanuit afzonderlijke beleidsdomeinen, programma's of gemeentelijke structuren, maar vanuit het dagelijks leven van inwoners: hoe zij wonen, zich verplaatsen, elkaar ontmoeten, zorg en ondersteuning ervaren, werken, opgroeien en ouder worden in Valkenburg. Vanuit dit perspectief worden sociale, fysieke, economische en veiligheidsvraagstukken als één geheel beschouwd en hebben wij 1 gezamenlijk statement uitgewerkt met onze partners en per leefdomein een ambitie uitgewerkt. We hanteren de volgende leefdomeinen:

1. Werk- en inkomen
2. Wonen- en leefomgeving
3. Gezondheid en bewegen
4. Veiligheid
5. Leren
6. Sociale samenhang en cohesie

Ons gezamenlijke statement

Samen bouwen we aan veilige buurten waar meedoen vanzelfsprekend is en mensen toekomstperspectief ervaren. We versterken de kracht van inwoners, verbinden sociale en fysieke opgaven en pakken hardnekkige vraagstukken gezamenlijk aan. Zo groeien Broekhem Noord, Broekhem Zuid en de Hekerbeek uit tot veerkrachtige buurten waar kwaliteit van leven en verbondenheid centraal staan.

Op basis van de data analyse, de gesprekken en onze ambitie, benoemen 6 thema's waar we de komende jaren aan willen gaan werken:

1. Werk- en inkomen
2. Wonen- en leefomgeving
3. Gezondheid en bewegen
4. Veiligheid
5. Leren
6. Sociale samenhang en cohesie

Deze thema's zijn gebaseerd op datgene wat bewoners belangrijk vinden, de aandachtspunten die uit de data-analyse zijn gekomen en ontwikkelingen die zich op gemeentelijk of regionaal niveau afspelen. Omdat de wijkaanpak niet zonder aansluiting van onze maatschappelijke partners, inwoners en uitvoerders kan worden concrete projecten en initiatieven samen met hun verder uitgewerkt. Alleen dan kunnen ze kansrijk zijn. We werken eerst de ambitie per thema uit, vervolgens de maatschappelijke meerwaarde, dan de doelen waar we aan willen werken. Voor de hoe (onze resultaten en projecten) geven we indicaties mee, maar werken we die in het plan van aanpak nog niet verder uit. Dit geeft de ruimte om die samen met onze inwoners en maatschappelijke partners te ontwikkelen richting het uitvoeringsprogramma 2027-2030.

Werk- en inkomen: Buurten die ondernemerschap en werk stimuleren

We creëren buurten waar mensen kansen krijgen om mee te doen en vooruit te komen. Werk en ondernemerschap vormen daarbij een belangrijke motor. We stimuleren lokaal ondernemerschap, ondersteunen initiatieven die werkgelegenheid opleveren en maken de stap naar werk of scholing laagdrempelig. Daarbij is er speciale aandacht voor inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Door samenwerking tussen bewoners, ondernemers en organisaties versterken we de economische vitaliteit van de buurt en vergroten we bestaanszekerheid.

Wonen en leefomgeving: Buurten waar iedereen zich thuis voelt

We werken aan buurten waar iedereen zich welkom, gezien en verbonden voelt. De leefomgeving is schoon, groen en uitnodigend, met voldoende passende woningen voor verschillende levensfasen en inkomens. We stimuleren ontmoeting in de openbare ruimte en betrekken bewoners actief bij de inrichting en ontwikkeling van hun buurt. Zo ontstaat een omgeving waarin mensen met plezier wonen en zich verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving.

Gezondheid en bewegen: Buurten die uitnodigen tot een gezonde leefstijl

We bevorderen een gezonde leefstijl door buurten zo in te richten dat bewegen, ontspannen en ontmoeten vanzelfsprekend worden. Denk aan veilige wandel- en fietsroutes, toegankelijke sport- en speelvoorzieningen en aandacht voor mentale gezondheid. We zetten in op preventie en ondersteunen initiatieven die bijdragen aan gezond gedrag, met extra oog voor inwoners die minder makkelijk de weg vinden naar zorg en ondersteuning.

Veiligheid: Buurten waar je je altijd veilig en geborgen voelt

We zorgen voor buurten waar mensen zich veilig voelen, zowel fysiek als sociaal. Dat betekent aandacht voor overzichtelijke en goed verlichte openbare ruimtes, maar ook voor onderlinge betrokkenheid tussen bewoners. Door samen te werken met bewoners, partners en professionals pakken we overlast en onveiligheid aan en versterken we het vertrouwen in elkaar. Veiligheid is daarbij niet alleen een randvoorwaarde, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Leren: Buurten die talenten stimuleert en kansen biedt

We stimuleren een leercultuur waarin iedereen zich kan blijven ontwikkelen. Buurten bieden ruimte voor gelijke kansen van kinderen. We verbinden onderwijs, opvang, verenigingen en informele initiatieven en zorgen voor laagdrempelige leer- en ontwikkelkansen. Extra aandacht gaat uit naar inwoners die ondersteuning nodig hebben om hun talenten tot bloei te laten komen.

Sociale samenhang en cohesie: Buurten waar mensen elkaar kennen en helpen

We bouwen aan buurten waar mensen naar elkaar omkijken en zich samen verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving. Bewoners kennen elkaar, weten elkaar te vinden en durven hulp te vragen én te bieden. Ontmoeting vormt de basis: in de straat, in gezamenlijke voorzieningen en via initiatieven van en voor bewoners. We versterken bestaande netwerken en stimuleren nieuwe vormen van samenwerking. Zo ontstaat een hechte buurt waarin niemand er alleen voor staat en waarin verschillen verbinden in plaats van scheiden.

HOOFDSTUK 6 DE AMBITIES VERDER UITGEWERKT

Op de volgende pagina's werken we uit hoe we de komende jaren onze visie willen waarmaken. De 6 leefdomeinen staan daarbij centraal. Per leefdomein geven we aan welk maatschappelijk effect we willen bereiken, welke doelen we willen realiseren en aan welke resultaten we willen werken. In dit plan van aanpak leggen we de ambitie, de maatschappelijke effecten en de doelen vast. Met name de resultaten zijn nog indicatief en zullen richting een uitvoeringsprogramma 2027-2030 nog verder vorm en inhoud moeten krijgen in samenwerking met onze partners.

Het maatschappelijke effect

De wijkaanpak van Valkenburg wilt trendmatig veranderingen tot stand brengen. Dat betekent dat we blijvende veranderingen in de samenleving willen creëren die bijdragen aan onze ambitie. Dit maatschappelijke effect creëren we over een lange periode van z'n 15 jaar samen met onze inwoners en partners.

Het doel

Het doel gaat over de beweging die we willen creëren en zijn afgeleid van het maatschappelijke effect en gaan over de middellange termijn van ongeveer 7 jaar. Deze doelen zullen op termijn steeds specifiek en meetbaarder worden geformuleerd (SMART). We streven naar een eerste indicatorenplan eind 2026.

De resultaten

De resultaten zijn nu nog weergegeven als denkrichtingen die we richting uitvoeringsprogramma 2027-2030 samen met onze partners nog verder willen vormgeven.

Voorbeeld

Ambitie: leren

Buurten waar je talent wordt gestimuleerd en jou kansen worden geboden

Maatschappelijk effect (15 jaar): Iedere inwoner in de buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid en de Hekerbeek heeft van jongs af aan gelijke kansen om te leren

Doel (7 jaar): We ondersteunen ouders om in de thuissituatie de ontwikkeling van kinderen te stimuleren en werken aan het terugdringen van laaggeletterdheid.

Resultaat (2-3 jaar): We werken samen met het onderwijs, kinderopvang, bibliotheek, consultatiebureaus, Trajekt, MEE en bureau Negen om ouders te ondersteunen bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind. We starten met Boekstart in de kinderopvang en continueren het project Voorleesexpress.

6.1 Werk en inkomen

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners ervaren meer bestaanszekerheid, doen mee naar vermogen en hebben perspectief op werk of ontwikkeling. De buurten zijn economisch vitaal en biedt kansen, ook aan inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

Doelen (7 jaar):

- 1. **Het aantal inwoners dat deelneemt aan werk, scholing of zinvolle dagbesteding stijgt**
- 2. **Het percentage inwoners uit kwetsbare doelgroepen dat binnen 12 maanden uitstroomt naar werk of scholing neemt toe**
- 3. **Samenwerking tussen bewoners, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties is structureel ingericht en geborgd**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden

In de wijken Broekhem Noord, Hekerbeek en Broekhem Zuid wonen relatief veel mensen met een bijstandsuitkering of mensen die arbeidsongeschikt zijn. In samenwerking met onze uitvoerende organisaties en ondernemers in Valkenburg gaan we samen aan de slag met het vormgeven van een wijkleerbedrijf in de wijk. We doen dit op basis van het eerder genomen besluit over de koersnota voor de oprichting van een sociaal ontwikkelbedrijf. Het wijkleerbedrijf is toegankelijke voor inwoners die werk zoeken, zich willen omscholen of op zoek zijn naar vrijwilligerswerk.

Doelen (7 jaar):

- 4. **Inkomensonzekerheid en langdurige afhankelijkheid van ondersteuning nemen af**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft veel initiatieven om inwoners te ondersteunen die het financieel minder makkelijk hebben. We analyseren wat we kunnen doen op het gebied van preventie om te voorkomen dat mensen in de financiële problemen komen. We kijken naar hoe we beter kunnen aansluiten op wat mensen nodig hebben en welke regelingen en ondersteuning hierbij past. Ook kijken we naar de toegang tot onze schuldhelpverlening en hoe we die kunnen verbeteren.

6.2 Wonen en leefomgeving: Buurten waar iedereen zich thuis voelt

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners wonen met plezier in een prettige, veilige en herkenbare buurt waarin zij zich welkom voelen en verbonden zijn met hun leefomgeving.

Doelen (7 jaar):

- 1. De leefomgeving is schoner, groener en nodigt meer uit**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We kijken naar projecten samen met inwoners om hun buurt schoon te houden. Denk daarbij aan collectieve opruimdagen, containertuintjes en het organiseren van repaircafes.
We werken samen met de scholen aan de vergroening van de schoolpleinen en met inwoners en organisaties zoals IVN aan het realiseren van een buurttuin. We analyseren het groen in de buurt en kijken hoe we de omgeving groener kunnen maken en de beeldkwaliteit op orde kunnen houden. Daar waar het mogelijk is werken we met adoptiegroen.
We richten onze speeltuinen opnieuw in en kijken naar parkeer- en verkeersmaatregelen in de buurten. We starten met een evaluatie van ons vergunning parkeren. Ook kijken we kritisch naar de bebording in onze buurten en de inrichting van de openbare ruimte.

Doelen (7 jaar):

- 2. Er is een passend en gevarieerd woningaanbod voor verschillende levensfasen en inkomens.**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We werken de woonzorgzoning voor Broekhem verder uit in samenwerking met Envida.
We realiseren passende en nieuwe woningen op onze ontwikkellocaties, we houden daarbij rekening met de reeds bestaande samenstelling van de buurten.

Doelen (7 jaar):

3. **Bewoners voelen zich mede-eigenaar van hun buurt en nemen verantwoordelijkheid.**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We werken samen met bewoners aan initiatieven in de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld het realiseren van een buurttuin, ontmoetingsplek in de buurt of een schaakbord in de openbare ruimte.

Doelen (7 jaar):

5. **De buurten zijn toekomstbestendig en duurzaam ingericht**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

Samen met de woningcorporaties, particulieren en ondernemers kijken we naar klimaat adaptieve maatregelen, een energiegemeenschap. We gaan energiearmoede actief tegen samen met inwoners en partners.

Doelen (7 jaar):

4. **Ontmoeting en gebruik van de openbare ruimte worden gestimuleerd.**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

Bij de herinrichting van de openbare ruimte houden we rekening met ontmoeting en het gebruik van de openbare ruimte zodat inwoners gezond blijven. Denk daarbij aan het inrichten van een beweegroute in de buurt of het herinrichten van de speeltuinen.

6.3 Gezondheid: Buurten die uitnodigen tot een gezonde leefstijl

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners zijn gezonder, voelen zich mentaal en fysiek beter en ervaren minder gezondheidsverschillen. De buurt ondersteunt gezond gedrag en welzijn.

Doelen (7 jaar):

1. Ieder kind kan gezond opgroeien in onze buurten

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden: In lijn met het regionale gezondheidsakkoord werken we verder aan het programma Trendbreuk (pijler Gezond Opgroeien) o.a. middels JOGG, Kansrijke Start en het Preventie en Handhavingsplan Jeugd & Middelen. Ook kijken we naar de kansen en mogelijkheden om samen met de basisschool OBS Broekhem en MIK gezondheid van de jongste kinderen te verbeteren. We verbeteren de speelmogelijkheden voor onze kinderen in de openbare ruimte aan de hand van ons speeltuinenbeleid in deze buurten.

Doelen (7 jaar):

3. De mentale gezondheid en veerkracht van inwoners worden versterkt

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

In lijn met het regionale gezondheidsakkoord, programmalijn gezonde geest werken we aan de versterking van initiatieven zoals vroegtijdige signalering van mentale problemen, het creëren van veilige en stimulerende omgevingen, mediawijsheid en suicidepreventie.

Doelen (7 jaar):

2. Onze inwoners kunnen gedurende hun leven gezond blijven

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

*In lijn met het regionale gezondheidsakkoord werken we aan de versterking van Positieve Gezondheid en werken projecten uit die aansluiten op o.a. **Welzijn op Recept, Ketenaanpak Valpreventie en Eén tegen Eenzaamheid**. Samen met bureau negen concentreren we de inzet op onze jongeren in de buurt Broekhem Noord. We versterken de analyse en interventies van de motorische en mentale gezondheid bij jonge kinderen en werken aan concrete projecten om sociaal emotionele eenzaamheid tegen te gaan.*

Doelen (7 jaar):

4. Gezonde keuzes worden makkelijker en vanzelfsprekender in de leefomgeving

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

In lijn met het regionale gezondheidsakkoord, programmalijn gezonde leefomgeving werken we aan het versterken van een gezonde openbare ruimte met voldoende mogelijkheden om te bewegen. Denk daarbij aan initiatieven zoals de beweegroute, het ontwikkelen van een buurttuin en sportactiviteiten in de openbare ruimte. Maar ook het inrichten van onze openbare ruimte op een wijze waarop we vallen kunnen voorkomen.

6.4 Veiligheid: Buurten waar je je altijd veilig en geborgen voelt

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners voelen zich veilig in hun buurt en vertrouwen elkaar en de omgeving. Onveiligheid en overlast nemen af en de buurt is sociaal en fysiek weerbaar.

Doelen (7 jaar):

- 1. **Het veiligheidsgevoel van inwoners wordt vergroot**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We zorgen ervoor dat inwoners preventief signalen van ondermijning herkennen en deze ook weten te melden doordat ze de wijkpolitie en boa kennen. Samen met de wijkboa richten we een wijkbus in en themabijeenkomsten. Daar waar het kan kijken we naar de verkeersveiligheid of represieve maatregelen zoals cameratoezicht indien dit nodig blijkt op basis van cijfers. Met het onderwijs en Trajekt pakken we preventief jeugdoverlast aan.

Doelen (7 jaar):

- 2. **Samenwerking tussen bewoners, professionals en partners is effectief en zichtbaar**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We zorgen ervoor dat inwoners weten waar ze terecht kunnen met vragen en meldingen. Inwoners weten wie hun wijkagent is en wie de buurtboa is. Daarnaast verbeteren we de samenwerking bij casussen.

6.5 Leren: buurten die talenten stimuleren en kansen bieden

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners – jong en oud – krijgen gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen en blijven zich een leven lang ontwikkelen, ongeacht achtergrond of opleidingsniveau.

Doelen (7 jaar):

- 1. **We ondersteunen ouders om in de thuissituatie de ontwikkeling van kinderen te stimuleren en werken aan het terugdringen van laaggeletterdheid.**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We werken samen met het onderwijs, kinderopvang, bibliotheek, consultatiebureaus, Trajekt, MEE en bureau Negen om ouders te ondersteunen bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind. We starten met Boekstart in de kinderopvang en continueren het project Voorleesexpress.

Doelen (7 jaar):

- 3. **We stimuleren een leven lang ontwikkelen**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

In regionaal verband en in samenwerking met ons sociaal ontwikkelbedrijf willen we een Leven Lang Ontwikkelen bij onze inwoners stimuleren. Inwoners die niet meer werken, maar wel een zinvolle bijdrage willen leveren in de samenleving koppelen we actiever met vrijwilligerswerk in de buurten.

Doelen (7 jaar):

- 2. **We ondersteunen de brede talentontwikkeling van kinderen en jongeren**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We zetten in op brede talentontwikkeling voor kinderen op het gebied van kunst, cultuur, muziek en sport. We leggen verbinding met de school, kinderopvang en verenigingen en sluiten aan op concepten als verlengde en rijke schooldag en het rijksprogramma school en omgeving.

6.6 Sociale samenhang en cohesie: buurten waar mensen elkaar kennen en helpen

Binnen dit thema willen we het volgende maatschappelijke effect bereiken:

Inwoners voelen zich verbonden, gezien en ondersteund. De buurt functioneert als een sociaal netwerk waarin mensen elkaar kennen en naar elkaar omzien, niemand er alleen voor staat en verschillen bijdragen aan onderling begrip en verbondenheid.

Doelen (7 jaar):

- 1. De onderlinge verbondenheid en het vertrouwen tussen bewoners nemen aantoonbaar toe.**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

Binnen alle drie de buurt wordt aangegeven dat de buurt individualistisch is en dat er weinig contacten zijn met mensen met een andere achtergrond. We versterken daarom de onderlinge verbondenheid en het vertrouwen tussen bewoners door in te zetten op sociale activiteiten in de buurt in samenwerking met ons kernoverleg Broekhem en actieve bewoners. We starten samen met onze integratiepartner, inwoners en woningcorporaties een pilot ‘nieuwe burenpakket’ waarbij we nieuwe inwoners wegwijs maken in de buurt.

Doelen (7 jaar):

- 2. Informele netwerken en bewonersinitiatieven worden versterkt, ondersteund en waar nodig aangejaagd**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

We brengen in kaart welke informele netwerken er zijn en hoe we die kunnen verbinden met een sociale kaart. We werken met inwonerswerkgroepen rondom specifieke opgaven en jagen initiatief samen met hun aan.

Doelen (7 jaar):

- 3. Ontmoeting, samenwerking en wederzijds begrip krijgen een centrale en zichtbare plek in de buurt**

Resultaat (2-3 jaar):

Voorbeelden:

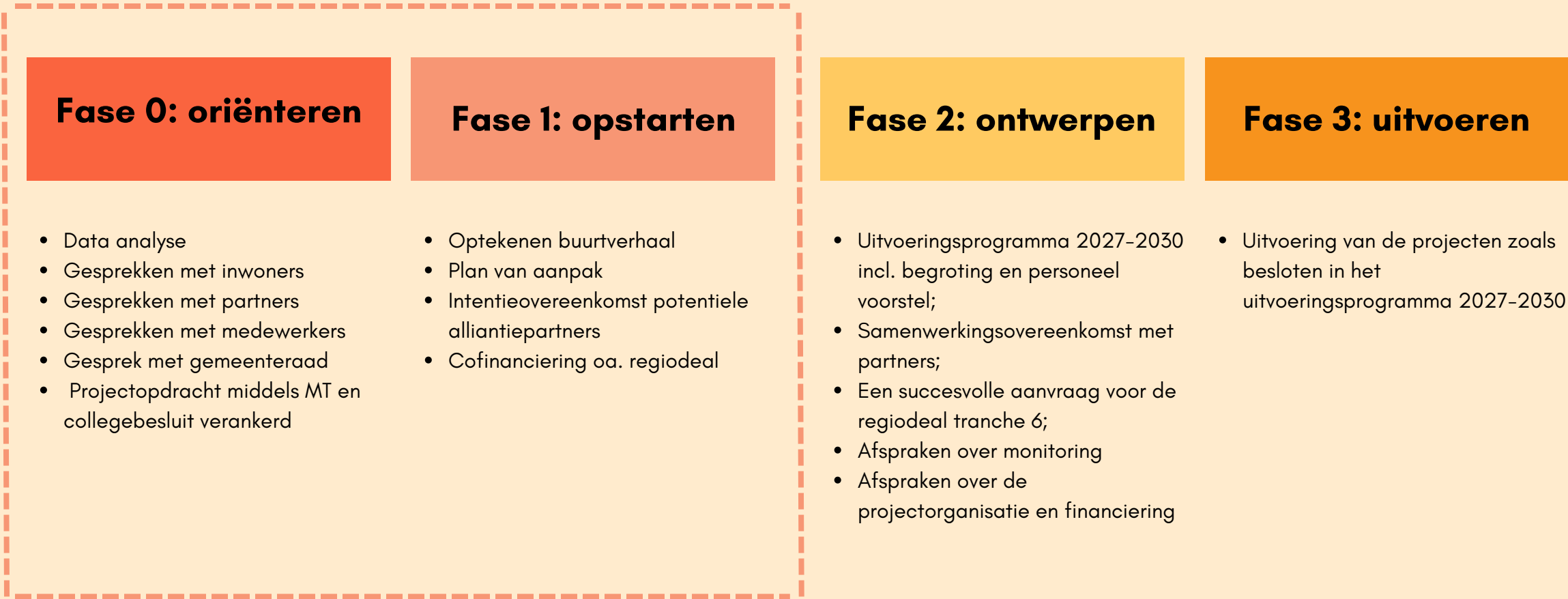
In alle drie de buurten wordt een centrale ontmoetingsplek gemist. De inwoners van de Hekerbeek zien daarin kansen om het sociaal programma in de Kloosterkerk samen met partners verder vorm en inhoud te geven. Inwoners van Broekhem Zuid zien de Polfermolen als mogelijk kans voor ontmoeting en verbinding ook al ligt deze niet in hun eigen buurt. In Broekhem Noord is echter geen gemeenschappelijke voorziening waar inwoners elkaar structureel kunnen ontmoeten.

Broekhem Noord gaan we aan de slag met het realiseren van het ‘huis van de buurt’, waar we andere initiatieven zoals het wijkbedrijf en activiteiten van maatschappelijke partners aan koppelen en de wijkaanpak verder uitbouwen. We koppelen deze ontwikkeling aan de aanvraag regiodeal tranche 6.

6.7 Richting ons uitvoeringsprogramma 2027-2030

Dit plan van aanpak en de uitgewerkte ambities en doelen zijn het concrete resultaat van fase 1: ontwerpen. In de volgende hoofdstukken werken we uit hoe we richting het uitvoeringsprogramma 2027-2030 bewegen en tot concrete projecten komen in fase 2.

Richting het uitvoeringsprogramma zullen we per leefdomein aan de slag gaan met een nadere uitwerking van projecten die een bijdrage leveren aan de ambitie van de leefdomeinen en de wijkaanpak Valkenburg. We presenteren daarbij een lijst van projecten en interventies die we vanaf 2027 en verder willen starten. We kijken ook naar projecten die passen binnen reeds ingezet beleid en projecten die we willen initiëren om te versnellen of onze dienstverlening naar inwoners te verbeteren. Projecten kunnen zowel buurtspecifiek zijn als ook generiek voor de hele gemeente Valkenburg gelden.

Fase 0 is afgerond, Dit plan van aanpak is de afronding van fase 1

HOOFDSTUK 7 EEN GEFASEERDE AANPAK VOOR ONZE BUURTEN – FASE 2

We hebben bewust gekozen voor een gefaseerde aanpak, zodat we alle partners: inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie kunnen meenemen in het realiseren van projecten en resultaten. Nu we in de vorige hoofdstukken helder hebben omschreven wat ons vision statement is en welke ambities, doelen en mogelijk resultaten wij willen vormgeven, is het tijd om vooruit te blikken naar de vervolgstappen. Specifiek gaat het over fase 2: ontwerpen waarbij we samen met de maatschappelijke partners en inwoners concrete projecten gaan uitwerken die vervolgens landen in het uitvoeringsprogramma 2027-2030.

7.1 Doel van fase 2: ontwerpen (juni 2026 - juni 2027)

Het doel van fase 2 ontwerpen is:

Het verder ontwerpen en inrichten van de wijkaanpak Valkenburg met concrete projecten. In deze fase ontwikkelen betrokken partijen met elkaar een passende aanpak op basis van de opgaven in het gebied en de ambities en mogelijkheden van partijen. We stellen niet alleen een uitvoeringsprogramma (voor de komende 3 à 4 jaar) op, maar geven ook de organisatie-, participatie- en monitoringsstructuur vorm en werken de programmakosten verder uit.

7.2 De concrete resultaten van fase 2 zijn:

1. Uitvoeringsprogramma 2027-2030 incl. begroting en personeel voorstel;
2. Samenwerkingsovereenkomst met partners;
3. Een succesvolle aanvraag voor de regiodeal tranche 6;
4. Afspraken over monitoring
5. Afspraken over de projectorganisatie en financiering.

Daarnaast werken wij in deze fase ook aan concrete "laaghand fruit" projecten om de reeds ingezette beweging en energie bij partners en maatschappelijke organisaties vast te houden. We brengen hierin wel een prioritering aan voor 2026.

7.3 Wat gaan we doen in 2026?

Op basis van de bijeenkomsten met inwoners hebben we **5 concrete acties** geformuleerd die we in 2026 willen uitwerken. Dat zijn de volgende actiepunten:

1. Kennismaking organiseren met de wijkagent en wijkboa
2. Werkgroep starten burgerinitiatieven in alle drie de buurten
3. Werkgroep communicatie starten
4. Informatiemarkt met de woningcorporatie organiseren
5. Het inrichten van het welkom burenpakket

Tijdens de terugkoppelbijeenkomst op 24 januari 2026 hebben we inwoners deze 5 concrete acties teruggekoppeld. En hebben inwoners zich aangemeld voor de werkgroepen. Op 3 maart hebben we een eerste kennismakingsbijeenkomst georganiseerd met met de wijkagent/wijkboa en de inwoners en op 26 september 2026 organiseren we samen met Wonen Zuid een wijkmarkt.

Samen met onze partners en interne organisatie werken we daarnaast aan de volgende concrete projecten waarvoor werkbudget nodig is:

1. We werken in 2026 onze **aanvraag voor de regiodeal tranche 6** verder uit waarbij we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een huis van de buurt in Broekhem Noord in samenwerking met een wijkleerbedrijf.
2. Realiseren **nieuwe burenpakket**: Het nieuwe burenpakket heeft als doel nieuwe inwoners in een buurt welkom heten en wegwijs maken. Dit is een product van maatschappelijke partners, inwoners en de gemeente gezamenlijk.
3. We werken onze **woonzorgzone Broekhem** verder uit. We werken samen met onze zorgpartners en woningcoöperaties onze woonzorgzone voor Broekhem verder uit.
4. **Een participatie en communicatie strategie** voor de wijkaanpak Broekhem waar inwoners concreet over meedenken via een werkgroep. We hebben 1 werkgroep communicatie ingericht.
5. **We brengen burgerinitiatieven op gang** die zowel sociaal als fysiek zijn. Per buurt hebben we inwonerswerkgroepen geformeerd waar ook het kernoverleg Broekhem bij aansluit.

HOOFDSTUK 8 ORGANISATIE

Om enerzijds de projecten te kunnen realiseren in 2026 die onderdeel zijn van fase 2 als ook het uitvoeringsprogramma eind 2026 te kunnen presenteren is het noodzakelijk om de kwartiermakersfase af te ronden en deze om te zetten naar programma management. Hiervoor is het ook noodzakelijk om te werken met een nieuwe interne(gemeentelijke) programmastructuur om op termijn de wijkaanpak ook goed te borgen in de interne organisatie.

Er is daarom gekozen om tot 1 juni 2027 een dedicated programma team in te richten dat bestaat uit de volgende teamleden:

Programma manager 24 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027		
leefdomein trekker 8 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027	leefdomein trekker 8 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027	leefdomein trekker 8 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027
Ondersteuner 4 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027	Participatie en communicatie medewerker 15 uur per week 1 juni 2026 - 1 juni 2027	Trainee Richting Zuid

De programma manager

De programma manager wijkaanpak stuurt het programmateam functioneel aan op resultaat niveau. Ook zorgt de programma manager dat de projecten die in 2026 gerealiseerd moeten worden samen met partners, interne organisatie en inwoners verder vorm en inhoud krijgen. De prorgamma manager is concreet verantwoordelijk het realiseren van het uitvoeringsprogramma 2027-2030. De programma manager werft actief nieuwe financieringsmogelijkheden en werkt samen met de bestuurders aan de totstandkoming van een gezamenlijke governance structuur met partner organisaties.

De 3 leefdomeintrekkers

Deze leefdomein trekkers worden verantwoordelijk voor 8 uur per week voor het samen met de programmamanager richting geven aan het uitvoeringsprogramma. Daarnaast bewaken zij de doelen van het plan van aanpak en maken zij samen concrete afwegingen over prioritering van projecten (niet besluitvormend) binnen het uitvoeringsprogramma 2027-2030. Ook zorgen ze voor het nader uitwerken van de inhoudelijke projecten met de interne organisatie en partners binnen 2 leefdomeinen. Ze zijn mede verantwoordelijk voor de doelrealisatie, koersbepaling en de prioritering van de wijkaanpak. De leefdomeintrekkers komen zo veel als mogelijk uit de interne organisatie om toekomstige borging binnen de samenwerkende afdelingen te bewaken.

De ondersteuner

Naast de leefdomein trekkers is ook een project ondersteuner nodig voor 4 uur in de week om met name afspraken in te plannen, notulen uit te werken (ambtelijk en stuurgroep overleg/werkgroepen) en acties uit te zetten. De ondersteuner komt bij voorkeur uit de interne organisatie.

De participatie en communicatie medewerker

De participatie en communicatie medewerker werkt de communicatie en particiaptie strategie voor de wijkaanpak verder uit met inwoners en interne organisatie. Deze medewerker wordt voor de periode van 1 jaar (1 juni 2026 - 1 juni 2027) ingehuurd.

HOOFDSTUK 9 SAMENWERKING, COMMUNICATIE EN MONITORING

In dit hoofdstuk beschrijven we de samenwerking met onze partners, de communicatie en monitoring.

9.1 Samenwerking met partners en inwoners

Samenwerken met onze partners organisaties met langjarig commitment is iets dat we stap voor stap vorm en inhoud moeten geven. Met de primaire partners zijn inmiddels verdere gesprekken gevoerd over de samenwerking binnen de wijkaanpak. We zien het als kansrijk om met partners te werken aan een intentie overeenkomst na besluitvorming over dit plan van aanpak. In de toekomstige samenwerking kan het voor partners ook nodig zijn om de ambitie en de doelen verder aan te scherpen zodat deze ook passen bij hun eigen visie en ambities.

Ook de samenwerking met onze inwoners is cruciaal in de verdere totstandkoming van onze wijkaanpak. Zij moeten het gevoel hebben dat we naar hun luisteren en samen met hun werken aan oplossingen voor de buurten. Dat betekent dat ze van ons verwachten dat we terugkoppeling geven over wat we ophalen, hoe we informatie verwerken en daarmee aan de slag gaan. Ook vraag het om verbinding, het aangaan van langjarige relaties en samen successen vieren. We hebben op 24 januari een terugkoppelbijeenkomst georganiseerd en zullen na vaststelling van het plan van aanpak een nieuwe terugkoppelbijeenkomst organiseren met inwoners. Ook zijn er 5 werkgroepen opgestart met inwoners en vindt er een maandelijkse kernoverleg plaats waarbij de gemeente samen met inwoners verder vormgeeft aan projecten in de buurten.

9.2 Communicatie

In alle contactmomenten met onze inwoners en maatschappelijke partners is communicatie een belangrijk aandachtspunt geweest. In het kader van onze nieuwe participatie verordening en deze aanpak kijken we naar hoe we de communicatie voor en met de buurt beter kunnen gaan inrichten. Ook kijken we naar hoe we verschillende doelgroepen moeten benaderen en laten maatschappelijke partners en inwoners hier actief over meedenken. We starten daarom een werkgroep communicatie en participatie en werken onder leiding van de medewerker participatie en communicatie een communicatiestrategie uit voor de wijkaanpak.

9.3 Monitoring

Om de ambities uit dit plan te realiseren is van verschillende partijen een flinke inspanning nodig in zowel tijd als geld. Natuurlijk willen we weten of we op de goede weg zijn. Daarom ontwikkelen we richting het uitvoeringsprogramma samen met onze partners verdere indicatoren uit voor de verschillende niveaus. We meten daarmee de voortgang van het maatschappelijke effect, het doel en de resultaten. We onderzoeken of we dit verder kunnen vormgeven als pilot 'data gedreven werken' met onze afdeling Informatiemanagement.

We kiezen voor de lange adem en willen interventies inzetten, die bijdragen aan onze ambitie en maatschappelijke impact. De monitoring van onze doelen vraagt om de opbouw van goede indicatoren passend bij onze doelstelling, hierin zijn we ook afhankelijk van de beschikbaarheid van data, soms ook van partners. Richting ons uitvoeringsprogramma willen we daarom onze doelen specifiek en meer meetbaar maken en de passende indicatoren en datasets vinden. We verwachten niet dat we die al helemaal compleet kunnen maken bij de presentatie van het uitvoeringsprogramma 2027-2030.

HOOFDSTUK 10 FINANCIERING

In dit hoofdstuk beschrijven we hoeveel middelen we reeds hebben ingezet, wat beschikbaar is en wat er nodig nodig is om te kunnen starten aan fase 2: ontwerpen.

Start middelen wijkaanpak 2025

Bij de begroting in 2024 heeft de gemeenteraad een projectbudget voor de wijkaanpak ter beschikking gesteld van € 125.000,- deze middelen zijn vanaf 1 juni 2025 – 1 juni 2026 ingezet door hiervoor een kwartiermaker aan te stellen: € 100.000,- en projectmiddelen ter beschikking te stellen: € 25.000,-. Het werkbudget van € 25.000 is in fase 1: opstarten ingezet voor het inrichten van de 9 participatiebijeenkomsten en de communicatie hieromheen. Er resteert in 2026 nog € 5.000,- aan werkbudget.

Besluit cofinanciering regiodeal

In december 2025 heeft de gemeenteraad € 300.000,- beschikbaar gesteld als cofinanciering voor het verkrijgen van nog eens € 300.000,- uit de regiodeal tranche 6 (rijksregeling). Voorwaarden voor het verkrijgen van deze regiodeal was dat vooraf cofinanciering door de aanvragende organisatie (in dit geval de gemeente Valkenburg aan de Geul) geregeld zou zijn. Deze middelen zijn specifiek gelabeld voor het project of de projecten die in het kader van de regiodeal tranche 6 in oktober 2026 zullen worden aangevraagd. Uitvoering is onderdeel van het uitvoeringsprogramma 2027-2030. Deze middelen kunnen niet worden ingezet voor processtappen, zoals het verder vormgeven van fase 2: ontwerpen.

Proceskosten realisatie fase 2: ontwerpen

Om na het besluit over het plan van aanpak te kunnen starten met de projecten zoals omschreven in paragraaf 7.3 is het noodzakelijk om nieuw indicenteel werkbudget ter beschikking te stellen voor de realisatie van deze projecten in 2026. Daarnaast is het ook noodzakelijk om het programmteam in te richten middels een incidentele financiering voor de periode 1 juni 2026 – 1 juni 2027.

10.1 Financiering fase 2: ontwerpen

Wij verwachten dat in fase 3 externe financiers en partners gaan aanhaken met financiële bijdragen op de realisatie van projecten. Om tot deze projecten te komen is aan aanvullend voorbereidingsbudget nodig in de vorm van projectkosten ter hoogte van **€ 270.000,-**. Het gaat dan concreet om de volgende posten:

Werk- en projectbudget

Om de projecten in 2026 te realiseren is een budget nodig van €45.000,- bestaande uit de volgende posten:

Werkbudget burgerinitiatieven	€ 30.000,-
Werkbudget communicatie en participatie aanpak	€ 15.000,-
Totaal:	€ 45.000,-

Personeelskosten

Om fase 2 inhoudelijk vorm en inhoud te geven is het noodzakelijk dat het programmteam werkt aan de realisatie van de projecten in 2026 en het uitvoeringsprogramma 2027-2030 verder uitwerkt.

Personele lasten	€ 225.000,-
------------------	--------------------

NAWOORD

Dit plan van aanpak is geen eindpunt, maar een begin. Een begin van anders samenwerken, van samen doen en van stap voor stap bouwen aan buurten waar iedereen zich thuis voelt en kansen krijgt. We hebben gezien hoeveel energie, betrokkenheid en ideeën er leven in onze buurten. Inwoners die zich uitspreken, elkaar opzoeken en willen bijdragen. Maatschappelijke partners die hun kennis, inzet en netwerk willen verbinden. Juist die kracht – de kracht van de buurten – vormt de basis van deze wijkaanpak .

De ambities en doelen in dit plan kunnen we niet alleen waarmaken. Daar hebben we elkaar voor nodig. Daarom nodigen we u nadrukkelijk uit om mee te doen. Om ideeën in te brengen, initiatieven te starten, samenwerkingen aan te gaan en vooral: om zichtbaar te zijn in de buurt. Groot of klein, elke bijdrage telt.

De komende periode zetten we samen stappen van plan naar praktijk. We bouwen aan zichtbare resultaten in de buurten én aan merkbare verbeteringen in het dagelijks leven van inwoners. Dat vraagt om lef, om volhouden en om samen leren. Niet alles zal in één keer goed gaan, maar door samen op te trekken komen we verder.

Doet u mee?

Samen maken we van Broekhem Noord, Broekhem Zuid, de Hekerbeek en de Valkenberg buurten waar mensen zich veilig voelen, gezond kunnen leven en elkaar ontmoeten. Buurten die toekomstbestendig zijn – en van iedereen. Laten we samen bouwen aan die toekomst!